

ARAŞTIRMA

RESEARCH ARTICLE

SAĞLIK YÜKSEKOKULUNDA ÖĞRENİM GÖREN BİR GRUP
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİNİN HIV/AIDS KONUSUNDAKİ BİLGİ
DÜZEYLERİ

Kerime Derya (TAŞCI) BEYDAĞ

Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu, Denizli

ÖZET

Bu çalışma, Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören ve Bulaşıcı Hastalıklar dersi alan öğrencilerin, ders anlatımı öncesinde HIV/AIDS konusunda bilgi düzeylerini saptamak amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın evrenini, hemşirelik ve sağlık memurluğu bölümlerine devam eden ve Bulaşıcı Hastalıklar dersi alan 56 öğrenci oluşturmuş, örneklem seçimine gidilmeyerek evren üzerinde çalışılmış ancak anket formunun uygulandığı günde devamsız olan öğrencilerin olması nedeniyle 45 kişi (%80,3) örnekleme alınmıştır. Öğrencilerin %40'ı 20 yaş üzerinde, %51,1'i hemşirelik bölümü öğrencisi ve kız, %46,7'si arkadaşlarıyla kiralık evde yaşamakta ve %20'si daha önce AIDS konusunda bilgi almamıştır. Öğrencilerin, %66,7'si AIDS testi yaptırmayı istediğini, %93,3'ü evlilik öncesinde çiftlerin AIDS testi yaptırmaları ve %75,6'sı AIDS'li bireylerin toplumdan uzaklaştırılmaması gerektiğini belirtmiştir. Öğrencilerin yaş grubu, cinsiyet, devam ettikleri bölüm ve yaşadıkları yer ile AIDS konusunda bilgi düzeyi puan ortalaması arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır. Öğrencilerin AIDS konusunda bilgi alma durumları ve test yaptırmayı isteme durumları ile AIDS'e ilişkin bilgi düzeyinde anlamlı fark vardır ($p<0,05$). AIDS konusunda sağlık personelinin bilgi almış olan ve test yaptırmayı isteyen öğrencilerin bilgi düzeyi puan ortalaması diğerlerine göre daha yüksektir.

Anahtar kelimeler: AIDS, üniversite öğrencisi, bilgi düzeyi.

ABSTRACT

A GROUP OF UNIVERSITY SCHOOL FOR HEALTH SCIENCES STUDENTS' HIV/AIDS KNOWLEDGE LEVEL

This study was conducted for the purpose of determining the HIV/AIDS knowledge level of students in a university School for Health Sciences before they began their infectious disease class. The study population was 56 students who were enrolled in the nursing and health officer divisions of a university School for Health Sciences and who were in the Infectious Disease class. All of the students were to be included in the sample, however there were students absent on the day the questionnaire was implemented and the sample, therefore, contained 45 students (80.3%). Forty percent of the students were over 20 years old, 51.1% were female and in the nursing division, 46.7% were living in a rented home with friends and 20% had not previously received information about AIDS. It was determined that 66.7% of the students wanted to have the AIDS test done, 93.3% thought that it was necessary for couples to be tested for AIDS before marriage and 75.6% thought that individuals with AIDS should be kept away from society. No significant relationship was found between the students' age group, gender, school in which they were enrolled, and place of residence with their AIDS knowledge score mean. There was a statistically significant difference between the students' status of receiving information about AIDS and status of their wanting to be tested with their AIDS knowledge level ($p<0.05$). The students who had received information about AIDS from health care personnel and who wanted to be tested for AIDS had higher knowledge level score means than the others.

Key words: AIDS, university student, knowledge level

Gönderildiği Tarih: 11 Temmuz 2006, Kabul Tarihi: 22 Ocak 2007.

Sorumlu Yazar (Corresponding Author):

Kerime Derya (TAŞCI) BEYDAĞ, Pamukkale Üniv, Denizli SYO, Morfoloji Binası Kongre Kültür Mrk. Katı, 20100, Denizli.

Tel: 0.258. 2134030-1646

E-posta: dtasci@pamukkale.edu.tr

GİRİŞ

Toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyen faktörlerden birisi, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlardır (CYBE). CYBE, kişiden kişiye kan, semen, diğer vücut sıvıları veya enfeksiyonlu vücut alanı ile direk temas sonucunda geçmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tahminlerine göre; her yıl yaklaşık 350 milyon kişi tedavi edilebilen cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara yakalanmaktadır. Tedavi edilemeyen cinsel yolla bulaşan hastalıklarla birlikte bu sayı oldukça yükselmektedir (1,2).

Cinsel yolla bulaşan hastalıklardan (CYBH) birisi olan HIV/AIDS (Human Immune Deficiency Virus: İnsan İmmün Yetmezlik Virusü/Acquired Immune Deficiency Syndrome: Edinsel İmmün Yetmezlik Sendromu) aşısı ve tedavisi olmayan ve tüm dünyayı tehdit eden önemli bir toplum sağlığı sorunudur (3). DSÖ Aralık 2005 verilerine göre dünyada ortalama 40.3 milyon, Türkiye’de ise Sağlık Bakanlığı (SB)’nın Aralık 2005 verilerine göre 2254 HIV/AIDS’li birey bulunmaktadır. Ancak, özellikle cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bireylerin sağlık kurumlarına yeterince başvurmamaları, sağlık kayıt sistemlerinin yetersiz olması ve hastalığın uzun süren asemptomatik döneminin olması nedenleri ile gerçek rakamların bildirilenlerin çok üstünde olduğu tahmin edilmektedir. DSÖ bu rakamların 50-100 ile çarpılması gerektiğini belirtmektedir (4,5).

CYBH’ a en çok üreme yönünden aktif olan 15-49 yaş grubundaki insanlar yakalanabilmektedirler. Amerika

Birleşik Devletleri’nde 1996 yılında 15 milyondan fazla insan cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara yakalanmışlardır. Ayrıca, bu ülkede seksüel açıdan aktif olan yaklaşık her üç kişiden biri 24 yaşına gelmeden önce CYBH’ a yakalanabilmektedir (6,7). Ülkemizde eğitim düzeyinin yükselmesi, iş olanaklarının azalması ile birlikte evlenme yaşı da yükselmektedir. Bununla birlikte evlilik öncesi ilişkiler ve erken yaşta cinsel ilişkide bulunma olasılığı gençler arasında yaygınlaşmaktadır. Cinsel ilişkinin gençler arasında erken yaşta başlaması ile birlikte, bu yolla bulaşan hastalıklara yakalanma riskleri de önemli ölçüde yükselmektedir. Aynı zamanda gençlerin bu konularda doğru kaynaklardan bilgi alamamaları ve birçok konuda yanlış bilgilenmeleri de bu hastalıklarla mücadelede zorluklara neden olmaktadır. Erken dönemde gençlerin bu konularda eğitilmesi ve bu hastalıkların önlenmeleri ve var olan hastalıkların daha fazla probleme neden olmadan tedavi edilmeleri toplum sağlığı açısından önemlidir (1,5,8,9,10).

Gençlerin bu hastalığa daha yatkın olmalarının nedeni olarak; HIV/AIDS ve diğer cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgilerinin kısıtlılığı gösterilmektedir (8, 11, 12).

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, HIV/AIDS konusunda bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu’nda Nisan 2006’da yapılmıştır.

Çalışmanın evrenini, hemşirelik ve sağlık memurluğu bölümlerine devam eden ve Bulaşıcı Hastalıklar dersi alan 56 öğrenci oluşturmuş, örneklem seçimine gidilmeyerek evren üzerinde çalışılmış ancak anket formunun uygulandığı günde devamsız olan öğrencilerin olması nedeniyle 45 kişi (%80,3) örnekleme alınmıştır. Veriler, demografik soru formu (11 soru) ve HIV/AIDS'e yönelik bilgi ve görüşleri içeren anket formu (20 soru) ile toplanmıştır. Demografik soru formunda öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, devam ettikleri bölüm, sağlıkla ilgili işte çalışma durumu gibi tanımlayıcı sorular yer almaktadır. AIDS bilgi anketinde ise, bulaşma yolları, tedavi ve bildirim ile ilgili sorular sorulmuş ve Öğrencilerin sorulara "Evet", "Hayır" ve "Fikrim yok" şeklinde yanıt vermeleri istenmiştir.

Bilgi anketindeki soruların doğru yanıtlarına 1 puan verilmiş, yanlış ve fikrim yok yanıtları ise puanlanmamıştır. Anket formunda yer alan 3,4,13,17 ve 19'ncü sorularda puanlama tersine yapılmıştır. Anket formundan en az 0, en fazla 20 puan alınabilmekte ve puanların yüksek olması bilgi düzeyinin yüksek olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Uygulama öncesinde araştırmanın yürütüleceği kurumdan ve çalışmaya katılan öğrencilerden sözel onam alınmıştır. Verilerin değerlendirmesi Man-whitney U ve Kruskal Wallis testleri ile yapılmıştır.

BULGULAR

Değerlendirme kapsamına alınan öğrencilerin tanıtıcı özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri (n=45)

Değişkenler	Sayı	Yüzde (%)
Yaş grupları		
20 yaş altı	27	60,0
21 yaş ve üzeri	18	40,0
Devam ettikleri bölüm		
Hemşirelik bölümü	23	51,1
Sağlık memurluğu bölümü	22	48,9
Cinsiyet		
Kız	23	51,1
Erkek	22	48,9
Mezun olduğu lise		
Sağlık meslek lisesi	3	6,7
Düz lise	42	93,3
Sağlık alanıyla ilgili işte çalışma durumu		
Çalışan	2	4,4
Çalışmayan	43	95,6
Şu anda yaşadığı yer		
Ailesinin yanında	8	17,8
Yurtta	16	35,6
Arkadaşlarıyla birlikte kirada	21	46,7
Toplam	45	100,0

Öğrencilerin %40'ı 21 yaş ve üzerinde, %51,1'i hemşirelik bölümü öğrencisi ve kız öğrencidir. Öğrencilerin %93,3'ü düz lise mezunu, %95,6'sı sağlık alanıyla ilgili bir işte çalışmamakta ve %46,7'si arkadaşlarıyla birlikte kiralık evde yaşamaktadır.

Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin AIDS'le ilgili yanıtlarının karşılaştırılması Tablo 2'de gösterilmiştir. Anket formundan alınan puan ortalaması $15,91 \pm 2,32$ olarak bulunmuş ve bu sonuç öğrencilerinin bilgilerinin iyi düzeyde olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin %20'si daha önce AIDS'le ilgili bilgi almamış, %86,7'si AIDS'le ilgili eğitimlere katılmayı ve %66,7'si AIDS testi yaptırmayı istemektedir. Öğrencilerin

%93,3'ü evlilik öncesi AIDS testi yaptırmak gerektiğini ve %75,6'sı AIDS'li bireylerin toplumdan uzaklaştırılmaması gerektiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin yaş grubu, cinsiyetleri ve devam ettikleri bölüme göre AIDS konusunda bilgi düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 3'te gösterilmiştir. Öğrencilerin yaş grubu, cinsiyetleri ve devam ettikleri bölüm ile bilgi düzeyi puan ortalaması arasında anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$). Ancak, 21 yaş üzerinde ve erkek olan öğrencilerle, sağlık memurluğu bölümüne devam eden öğrencilerin bilgi düzeyi diğerlerine göre biraz daha yüksektir.

Tablo 2. Öğrencilerin AIDS'le ilgili yanıtlarının karşılaştırılması (n=45)

Değişkenler	Sayı	Yüzde (%)
AIDS'le ilgili bilgi alma durumu		
Bilgi almayanlar	9	20,0
Dergi, kitap, internet vb. bilgi alanlar	17	37,8
Sağlık personelinin bilgi alanlar	10	22,2
Birden fazla seçeneği işaretleyenler	9	20,0
AIDS'le ilgili eğitime katılmayı isteme durumu		
Katılmak isteyenler	39	86,7
Katılmak istemeyenler	6	13,3
AIDS testi yaptırmayı isteme durumu		
İsteyenler	30	66,7
İstemeyenler	15	33,3
Evlilik öncesi AIDS testi yaptırılmalı mıdır?		
Evet	42	93,3
Hayır	3	6,7
AIDS'li bireyler toplumdan uzaklaştırılmalı mıdır?		
Evet	5	11,1
Hayır	34	75,6
Kararsızım	6	13,3
Toplam	45	100,0

Tablo 3. Öğrencilerin yaş grubu, cinsiyetleri ve devam ettikleri bölüme göre AIDS bilgi düzeyi puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=45)

Yaş grubu	n	X ± Ss	p
20 yaş altı	27	15,62±2,30	MU=196,500 p=0,276
21 yaş üzeri	18	16,33±2,35	
Cinsiyet			
Kız	23	15,45±2,18	MU=192,000 p=0,174
Erkek	22	16,03±2,25	
Devam edilen bölüm			
Hemşirelik	23	15,30±2,09	MU=211,000 p=0,335
Sağlık memurluğu	22	16,50±2,52	
Toplam	45		15,91±2,32

* p<0,05

Öğrencilerin bilgi alma durumu ve test yaptırmayı isteme durumlarına göre AIDS bilgi düzeyi puan ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 4'te gösterilmiştir. Öğrencilerin bilgi alma durumu ve test yaptırmayı isteme durumları ile AIDS bilgi düzeyi puan

ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır (p<0,05). Bilgi almayan öğrencilerin bilgi düzeyi diğerlerine göre düşük çıkarken, AIDS testi yaptırmayı isteyenlerin bilgi düzeyi yüksektir.

Tablo 4. Öğrencilerin bilgi alma durumu ve test yaptırmayı isteme durumlarına göre AIDS bilgi düzeyi puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=45)

Bilgi alma durumu	s	X ± Ss	p
Bilgi almayan	9	15,00±2,09	KW=7,035 p=0,017
Kitap, dergi vb. bilgi alan	17	15,66±1,87	
Sağlık personelinin bilgi alan	10	16,50±2,27	
Birden fazla seçeneği işaretleyen	9	17,22±2,72	
Test yaptırmayı isteme durumu			
İsteyen	30	16,50±2,16	MU=128,000 p=0,018
İstemeyen	15	14,73±2,25	
Toplam	45		15,91±2,32

* p<0,05

TARTIŞMA

Sağlık yüksekokulu hemşirelik ve sağlık memurluğu bölümlerine devam eden ve Bulaşıcı Hastalıklar dersi alan bir grup öğrencinin ders anlatımı öncesinde HIV/AIDS konusunda bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan

bu çalışmada, öğrencilerin bilgilerinin "iyi" düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin bilgilerinin "iyi" düzeyde bulunması, bu konunun uygulamalı derslerde geçmiş olabileceği, bu nedenle de bilgilerinin olmasına bağlanmıştır.

İki ayrı askeri birlikteki erlerde yapılan çalışmada AIDS'le ilgili bilgi düzeyleri iyi olarak değerlendirilmiş ve bu sonuç eğitim düzeyinin yüksek olmasına bağlanmıştır (13). Bu bulgu, çalışma bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Bu sonucun aksine; başka bir çalışmada, öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bilgilerinin yetersiz olduğu saptanmış (14); Tıp fakültesi öğrencileri ile yapılan da, öğrencilerin %32,4'ünün AIDS hakkında yeterli bilgiye sahip olduğu belirlenmiştir (15). Bir başka çalışmada da, öğrencilerin %52,7'si AIDS hakkında bilgi düzeyini yeterli bulduğunu belirtmiştir (16). Bu sonuçlar ile çalışma bulgusunun farklı olmasının örneklem gruplarındaki farklılıktan kaynaklandığı düşünülmüştür.

Çalışma kapsamındaki öğrencilerin %20'sinin daha önce AIDS'le ilgili bilgi almadığı, %37,8'inin ise bilgiyi radyo, TV, internet vb. iletişim araçlarından aldığı bulunmuştur. Eğitimlerinin yarısını tamamlamak üzere olan bu öğrencilerden hala %20'sinin AIDS hakkında bilgisinin olmaması üzüntü vericidir. Uygulamalı dersler sırasında kliniklerde primer bakım verici olan öğrencilerin bu gibi bir durumla karşılaşma olasılığı düşünüldüğünde, bu oran oldukça ciddidir. Öğrencilerin bilgi kaynaklarında ilk sırada basın-yayın araçlarının olması, AIDS konusundaki eğitimin öğrencilere daha önce verilmesi gerektiğini düşündürmüştür. Lise öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin %36,9'unun HIV/AIDS konusunda bilgi almadığı, bilgi alanların ise %42,7'sinin bilgiyi radyo, TV'den

aldığı belirlenmiştir (17). Bir diğer çalışmada, öğrencilerin %41,1'i kitap, TV vb. iletişim araçları vasıtasıyla cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında bilgi aldığını belirtmiştir (18). Yine başka bir çalışmada da, öğrencilerin %52,2'si HIV/AIDS'i radyo/TV den duymuştur (19). Yurt dışında adölesanlarda yapılan çalışmalarda da eğitimle birlikte özellikle ilk sıradaki bilgi kaynağı olarak gazete ve televizyonun bildirildiği çalışmalar mevcuttur (20,21). Bu sonuçlar, çalışma bulgusu ile benzerlik göstermektedir.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin %86,7'si AIDS'le ilgili eğitimlere katılmayı, %66,7'si AIDS testi yaptırmayı istediğini belirtmiş, %93,3'ü evlilik öncesi AIDS testi yaptırmak istediğini ve %11,1'i AIDS'li bireylerin toplumdan uzaklaştırılması gerektiğini düşündüğünü ifade etmiştir. Öğrencilerin, konu ile ilgili eğitimlere katılmayı istemeleri, bilgilerinin tamamen yeterli olmadığını düşündükleri ve bu konu ile ilgili eksik/yetersiz bilgilerini tamamlamayı istedikleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin, test yaptırmayı istemelerinin, AIDS'in bulaşma yollarını biliyor olmaları, klinik uygulamalar sırasında hastalık etkenin bulaşma riskinin olabileceği ihtimalini düşünmeleri, cinsel yönden aktif bir dönemde olmaları nedeniyle korunmasız cinsel ilişki yaşayabilme ihtimalleri nedeniyle olabileceği düşünülmüştür. Öğrencilerle yapılan çalışmada, öğrencilerin %86,1'i cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki eğitimlere katılmayı istediğini belirtmiştir (18). Bu

sonuç, çalışma bulgusu ile benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu, AIDS'li bireylerin toplumdan dışlanmaması gerektiğini düşünmesi sevindiricidir. Damgalama ve ayrımcılık uygulamalarının, HIV enfeksiyonunun yayılımını azaltmada etkin olmayan tedbirler olmadığı, aksine bireyin gizliliğini kaybetme korkusu yüzünden HIV olma olasılığını bilmemeyi tercih etmesine, damgalanmamak ve sosyal izolasyon riskinden dolayı partnerlerine ve onunla ilişkili kişilere karşı koruma önlemlerini almamasını neden olabilmektedir. Bu nedenle, duyarlı davranmak ve önlemleri alarak bireyi topluma kazandırmak önemlidir. Yapılan bir çalışmada, öğrencilerin %76,8'i AIDS hastası veya taşıyıcısının ailesinden ve çocuklarından izole edilmemesi gerektiğini belirtmiştir (19). Bir diğer çalışmada, öğrencilerin %16,2'si AIDS'li birey ile aynı ortamda çalışmayı istemediğini belirtmiştir (16). Sağlık eğitim alan öğrencilerle yapılan bir diğer çalışmada da, öğrencilerin %6,3'ü AIDS'li bireylerin suçlu olduğunu ve %27,6'sı AIDS'li kişiye karşı davranışlarının değişeceğini belirtmiştir (22). Bu sonuç çalışma bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmanın aksine, lise öğrencileri ile yapılan çalışmada, öğrencilerin %41,6'sı HIV/AIDS'li bir öğrenciyle aynı sınıfta okumayı istemediğini belirtmiştir (17). Bu farklılık iki çalışmadaki örneklem gruplarının farklı olduğu sonucuna yorumlanmıştır.

Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin, yaş grubu, cinsiyetleri ve

devam ettikleri bölüm ile bilgi düzeyi puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Ancak, 21 yaş üzerinde ve erkek olan öğrencilerle, sağlık memurluğu bölümüne devam eden öğrencilerin bilgi düzeyi diğerlerine göre biraz daha yüksektir. Öğrencilerin yaş grubunun artması ile bilgilerinin artması, yaşın artması ile cinsel deneyim yaşama olasılığının artması, dolayısıyla da önlemler konusunda bilgi gereksinimlerinin ve arkadaşları ile paylaşımlarının artması sonucuna dayandırılmıştır. Erkek öğrencilerin bilgilerinin yüksek oluşu da, kızların evlilik öncesi cinsel deneyim yaşamalarının toplumumuz tarafından kabul görmeyen bir davranış olması, aile yapısı nedeniyle bu tür konuların konuşulmasının "ayıp,yasak" olması nedeniyle bu konularda bilgiye gereksinim duymadıkları, merak etmedikleri şeklinde yorumlanmıştır. Sağlık memurluğu bölümündeki öğrencilerin erkek olması da, yine bu sonucu düşündürmüştür. Literatürde, yaş grupları ve cinsiyet ile anlamlı farklılığın olmadığı, yaşın artmasıyla bilgi düzeyinin arttığı saptanmıştır (23). Özdemir, Ayvaz ve Poyraz'ın çalışmasında (2003), cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda kız ve erkek öğrencilerin bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır. Bir başka çalışmada, erkeklerin bilgileri daha yüksek bulunmuştur (14). Bu sonuçlar, çalışma bulgusu ile benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmaların aksine, yaş grubu ve cinsiyet ile AIDS'le ilgili bilgi düzeyi

arasında anlamlı farklılığın olduğu, yaşın artmasıyla bilgi düzeyinin arttığı ve erkeklerin bilgi düzeylerinin kızlara göre daha iyi olduğunu gösteren çalışmalarda bulunmaktadır (24). Çalışma bulgusundan farklı olarak bir başka çalışmada, kızların bilgi düzeyi erkeklerden yüksek bulunmuştur (25). Bu farklılığın, örneklem gruplarının farklı olmasından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin HIV/AIDS'le ilgili bilgi alma durumu ve test yaptırmayı isteme durumları ile bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Bilgi almayan öğrencilerin bilgi düzeyi diğerlerine göre düşük çıkarken, AIDS testi yaptırmayı isteyenlerin bilgi düzeyi yüksektir. Bireyin bilmediği konuda bilgisinin olmaması beklenen bir sonuçtur. Bir konu hakkında bilgi sahibi olan kişinin riskleri biliyor olması, önlemler konusunda da daha dikkatli olduğunu düşündürmektedir. Bu nedenle de, test yaptırmayı isteyen öğrencilerinin bilgilerinin yüksek olması bu şekilde yorumlanmaktadır. Yapılan bir

çalışmada, AIDS hakkında yeterli bilgisi olduğunu düşünenlerin bilgi düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (13). Bu sonuç çalışma bulgusu ile benzerlik göstermektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda,

* Cinsel sağlık konusundaki tabuların ortadan kaldırılması, yanlış davranış ve değerlerin düzeltilmesi için orta öğretim ve üniversitelerde tüm öğrencilere yeterli bilgi ve eğitim sağlayabilmek için, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, HIV/AIDS konularına eğitim kapsamında yer verilmesi,

* Basın-yayın araçlarının bilgi kaynağı olarak ilk sırada yer alması göz önünde bulundurularak tüm gençlerin ve ebeveynlerin bu konuda eğitilmesi,

* Üniversitelerin sağlıkla ilgili bölümlerinde eğitim gören öğrencilere, klinik uygulamaya çıkmadan önce deri-temas yolu ile bulaşan hastalıklar, bulaşma ve korunma yolları konularında eğitim verilmesi,

* AIDS ile damgalanmaya karşı savaşta liderlik etmesi beklenen ve geleceğin sağlık personeli olan öğrencilerin bu konuda bilgilendirilerek güçlendirilmesi, rehberliğin geliştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Bulut A, Çokar M. Üreme Sağlığı. Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi Öğretmen El Kitabı. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, İstanbul, 2000.
2. Babayiğit MA, Bakır B. HIV enfeksiyonu ve AIDS: Epidemiyoloji ve korunma. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni. 2004; 3 (11):208-290.
3. Bozkaya S, Karaca İ. İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü (Human Immunodeficiency Virus) Enfeksiyonu, Genel ve ağız bulguları. Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi. 1998, 1 (1):48-54.
4. On the Global HIV/AIDS epidemic report UNAIDS, WHO 2003.
5. T.C.Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıkları Daire Başkanlığı, HIV / AIDS Surveyans verileri, Aralık 2005.

6. Tanne JH. US Has Epidemic of Sexually Transmitted Disease, 1998; <http://www.findarticles.com/>.20.06.2005.
7. Grunbaum JA, Kann L, Kinchen SA, Ross JG, Gowda VR, Collins JL, Kolbe LJ. Youth Risk Behavior Surveillance National Alternative High School Youth Risk Behavior Survey 1998, United States. *Journal of School Health* 2000; 21 (7), 5-17.
8. Tümer A, Ünal S. HIV/AIDS epidemiyolojisi ve korunma. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*. 10 (12), 2001; 446 – 449
9. Başer M. Adölesan cinselliği ve gebelik. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2000; 4 (1):50-54.
10. Muhomadiève S. Social factors detemining the development of reproductive behaviour in adolescent. *Entrenous*. 1998; 40-41:14-15.
11. Demirer S, HIV'le Yaşamak, Güneş Kitabevi, 1999.
12. Bumin A. Gençlik döneminin morbidite ve mortalite sorunları. III. Halk Sağlığı Günleri, Kayseri, 1993; E.Ü. Yayınları No. 46, s.1-6.
13. Kır T, Kılıç S, Oğur R, Uçar M, Hasde M. Ankara'daki iki askeri birlikte erlerde HIV/AIDS bilgi düzeyinin değerlendirilmesi. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*. 2004; 3 (5):93-102.
14. Deniz Ü, Kurt M, Önder ÖR, Acuner AM. Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Konusundaki Üniversite Öğrencilerinin Görüşleri. *Türk HIV/AIDS Tıp Dergisi* Ankara, Mayıs 2004.
15. Ekuklu G, Tuğrul H, Gül H, Eskiocak M, Saltık A. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin HIV/AIDS konusundaki bilgi-tutumları ve 1996'dan bu yana değişimi. 8. Ulusal Halk Sağlığı Kongre Kitabı. 2002; s:347-353.
16. Kılıç S, Açıkel C, Kır T, Oğur R, Uçar M. Sağlık Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumları. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*. 2004; 3 (6):111-118.
17. Güler N, Bekar M, Ulusoy H. Lise Öğrencilerinin HIV/AIDS Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. *HIV/AIDS Dergisi*. 2004; 7 (3):87-91.
18. Özdemir L, Ayvaz A, Poyraz Ö. Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2003; 25 (1):10-14.
19. Elbaş NÖ. Sağlık Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin HIV/AIDS'e ilişkin Bilgi ve Düşünceleri. *HIV/AIDS Dergisi*. Nisan- Mayıs- Haziran 1998; 1 (2): 74-80.
20. Cardini F, Zantedeschi E, Pomponi G, Bossi A, Signorelli C. AIDS: knowledge, attitudes and sex behavior of young people attending AIED family planning health services. *Ann Ig*. 1998; 10 (2): 85-93.
21. Caballero HR, Villasenor SA, San Martin AH. Sources of information and their relationship to the degree of knowledge about AIDS in Mexican adolescents. *Rev Saude Publica*. 1997; 31 (4): 351-9.
22. Karadeniz G, Altıparmak S, Yanikkerem E. Genç erişkinlerin HIV/AIDS'li kişilere karşı tutumları. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*. 2004; 3 (5):87-92.

TAF Preventive Medicine Bulletin, 2007: 6 (1)

23. Öztürk A, Kolutek R. Kapadokya bölgesinde bulunan otellerde çalışanların AIDS konusundaki bilgi düzeyleri. Erciyes Tıp Dergisi. 2003; 25 (2):61-72.
24. Temiz G, Batmaz M, Akhan LU, İlhan N, Özhan F, Özdiilli K. Üniversite öğrencilerinin AIDS ile ilgili bilgi ve tutumları. Üniversite ve Toplum Dergisi. 2005; 5 (4):1-14.
25. Topbaş M, Çan G, Kapucu M. Trabzon'da bazı liselerdeki adölesanların aile planlaması ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. Gülhane Tıp Dergisi. 2003; 45 (4):331-337.